

ПЕРЕДПЛАТА на „РУСЛАНА“
вносить: в Австрії:
на цілий рік . . . . . 24 К
на пів року . . . . . 12 К
на чверть року . . . . . 6 К
на місяць . . . . . 2 К

За границю:
на цілий рік: зі щоденною ви-
сылкою 7 доларів або 14 рублів;
з висылкою двічі в тиждень 6 до-
ларів або 12 рублів; з висылкою
що суботи 5 доларів або 10 руб.
Поодинокое число по 10 сотиків.

Телефон Редації ч. 1484.
Конто почт. щадниці ч. 98.704.

РУСЛАНА

ХРИСТИЯНСЬКО-СУСПІЛЬНИЙ ДНЕВНИК.

„Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш,
бо руске ми серце і віра руска“. — З Русланових польмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім
неділь і руских свят о 5 год.
по полудні. — Редація, адміні-
страція і експедиція „Руслана“
при ул. Хмельовського ч. 15, II
поверх. Експедиція місцева
в Агенції Соколовського в паса-
жі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише а
попередню засторогу.

Рекламації лише неопечатані
є вільні від порта. — Оповістки
звичайні приймають ся по ціні
20 с. від стрічки, а в „Надісла-
нім“ 40 сот. Подяки і приватні
дonesення по 30 сот. від стрічки

Ревізія польської політики.

(III). Провидів ся дальше, як задивляює
ся Людвік Кульчицький на можливу опозицію
Поляків супроти Австрії.

Виходячи з заложеної, що опозиція все
мусть бути узасадненою, мусять Поляки се-
бе спитати, чи причина евентуальної опозиції
важна і достаточна, а друге, чи й хвиля від
повідна. Оно не треба уявляти собі, що до-
сить перейти лише в опозицію, щоби опісля
всього вискати. А треба признати, що до заса-
дничої опозиції Поляки доси не малі, ані
не мають причини.

Пораз перший зі сторони польської су-
протів Австрії як держави виступив в своїй
демагогічній агітації при кінці XIX. ст.
ксьовндз Стояловський.

Процес, який виточено, викавав ему ті-
снійші зносини з російською жандармерією а
не тайною також і се, що ще в перших лі-
тах XX. століття обіцював він хлопам, перед
виборами в округі, в котрім він ставав, що
як цар прийде до Галичини, то він вставить
ся за ними у цісаря, щоби дарував їм грун-
ти! Та на щасте, аж до останніх часів не
було в польській суспільности в Галичині
ніякої вищої навіжки на Австрію, а специаль-
них симпатій до Росії!

Аж зі сторони „народової демократії“
по її упадку, стали появляти ся поважніші
голоси супроти Австрії і то тому, що не у-
дало ся їй дійти до повної влади в Галичи-
ні. Но, всепольска преса в Галичині була під
там зглядом якийсь час ще осторожною, під-
час коли орган „народової демократії“ в
„Королівстві“ який має також і співробіт-
ників з Галичини, виступив уже зовсім явно

протів Поляків в Галичині, що суть „zanadto
lojalni“ супроти Австрії.

Подібно закидали міродатним чинникам
в Галичині, як „Głos Warszawski“, так і
„Gazeta Warszawski“, і то в тім самим часі,
коли „народова демократія“ з кола польско-
го в Петербурзі оказувала надто велику лю-
бяльність супроти царського уряду, ухваляючи
величезні суми на заспокоєнє російських „дер-
жавних конечностей“!

Любяльність та в Росії пішла так дале-
ко, що польске коло навіть по відлученю
Холмщини голосує в Петербурзі за п'ять-
соть мільонами рублів на російську
маринарку, а в Австрії в „Słow i pol.“
появляє ся стаття — мабуть п. Грабско-
го — що Поляки мусять піддати таки заса-
дничій ревізії їх відношенє до Австрії!

Щож могло стати причиною невдоволе-
нє всепольків з Австрії?

Жерелом невдоволенє всепольків в Ав-
стрії є унадок їх впливів, а офіційальною
причиною — „porzucenie“ Русинів урядом.

„Właściwie rząd chce tylko — говорить
п. Кульчицький — aby dano Rusinom to, co
im się należy!“

І се має бути важною для Поляків при-
чиною підданє ревізії їх відносин до Ав-
стрії!

Не так давно тому оголосив пан профе-
сор і посол Заморскі в „Słow i pol.“ велику
статю, в якій виказував, що Австрія вже пер-
ед кількома літами мала розпочати війну з
Росією і що тому саме стала думати про
позисканє симпатії Русинів. Ціла стаття є
властиво висунена супроти Австрії, і пана
Заморского мабуть болить серце, що Австрія
могла би вмашерувати в границі Росії!

Всякі такі і тим подібні обяви много
говорять за себе! Польска суспільність в Га-

личині повинна в своїм власнім інтересі роз-
тягнути бачну увагу над всепольскими махі-
націями як в Галичині так в Росії, бо они
можуть првнести їм самим необчислені
шкоди!

Невдоволеним з Австрії є також і скрай-
ний відлом подоляків, який гуртує ся в клю-
бі центра.

„Gazeta Narodowa“ — орган сего клубу
— висікне найдрібніші обставини, щоби
лише виказати, що Полякам грозить все з
Відня якась небезпека. Орган сей не дбає,
річ природна, про таку дрібницю, як о нара-
женє Поляків з Австрії, но за те надто вра-
жливий є, щоби не наразити ся Росії. Пре-
дціль „Gazeta Narodowa“ написала недавно,
що не належить дражнити Росії попіранєм
народного розвитку Русинів!

І ще одно: Дневник той дуже „критич-
ний“ супроти австрійського уряду, дуже рідко
критикує уряд російський, є дуже поблажли-
вий для русофілів, яких радить трактувати
рівною мірою, як і руских народоців. Скрай-
ні ті подоляки ненавидять Відня не із народ-
них зглядів, но з сеї причини, що Відень в
порівнаню з ними є о много ліберальніший
і що випередив їх під тым зглядом о яких
сто літ наперед. Крайні ті подоляки стре-
млять знов лише до того, щоби загорнути
повнісі всю власть в свої руки, а користаючи
з самоволі, мати політичну і економічну пере-
вагу над всім і вся.

Незадоволеною з Австрії дальше є вкін-
ці і т. зв. „фронта людова“, яка знов гуртує
ся при „Kurjer-i Lwowski“.

Співробітники того органу „фронта“ від-
значають ся неможливою зарозумілостю і без-
жежною некомпетенцією в справах полі-
тичних. Публіцисти „Kurjer-a Lwowski-oro“
хотять провадити політику „niepodległościową“.

Та розумна політика не повинна опирати ся
на якихсь там нездійснених фантазіях, як
радне на тім, щоби у всіх складових частях
здобути як найліпші услівя розвитку. Поляки
осягнули доси найкращі услівя в Австрії і
се повинні они цінити. Є люди в польській
суспільности — а є їх дуже много — яким
видає ся, що саме вмовлюване в нарід, що є
могучий, і що сам може все здобути, дасть
ему надзвичайну силу до побороєнє всяких во-
прогів. Та не треба забувати, що й найбільша
віра в якусь там „potęgę“ не причинить ся до
побіди от хоть би й над Росією і Німеччиною!
Як Поляків, так і Русинів міжнародне поло-
женє може значно поліпшити ся доперва то-
ді, коли конфлікт Австрії з Росією доведе
до погрому Росії, а ми своїми силами до-
поможемо Австрії до того в тій, або иншій
формі.

З того виходить, що обом народностям,
отже й Полякам повинно залежати на добрих
відносинах до Австрії і що належало би
всього уникати, що би ті відносини могло о-
слабити!

А тимчасом доморослі політики з „Kur-
jer-a Lwowski-oro“ не хотять того зрозуміти!
Їм видає ся — бо реальне жите їх не охо-
дять — що найвищою добичею для Поляків
буде криклива опозиція навіть супротив Ав-
стрії і що Поляки скріплять ся, коли замість
оказувати династії чувства, на які собі заслу-
жила, будуть поводити ся супротив неї з ре-
зервою і недовірчивостю! І тим можна собі
вияснити ті дятячі напасти „Kurjer-a Lwowski-
oro“ на д-ра Біліньского за се, що він в сво-
їй програмній мові згадав лиш таку дрібнич-
ку, що цісар Франц Йосиф підбив Поляків
морально!

„Kurjer Lwowski“ мріє про якийсь союз
між Поляками а Австрією, забуває однак бі-

Олександр Барвіньський.

Спомини з мого життя.

Друга часть.

Передне слово до II-ї частини.

„Dulcis est recordatio praeteritorum“.

Отсим починаю печатанє дальшої, другої
частини споминів з мого життя. Хоч мало що
не половина століття добігає з того часу, до
котрого відносять ся обговорені тут події, од-
нак мені здає ся, неначеб передомною розвер-
нула ся книга сеї давної минувшини і я в ній
читаю отсі спомини. Перед моїми очима вста-
ють, неначе живі, давно померші поетати, зга-
дані в тих споминах, і мені здає ся, неначеб
я вчера або ще так недавно розмовляв з ни-
ми про всякі подробиці. І з тими постатами
пересуває ся у моїй тямці все тогочасне жи-
те, котрого і я був учасником, і мило мені
глянути на сі оживлені в моїй тямці картини,
на ту частину нашої народної бувальщини,
мило згадувати події давно минувших днів.

Однак до сего милого і відрядного чув-
ства, що мені довелось не „гнвлюю колодою
по світу валитись“, мішають ся сумні почув-
ваня і згадки пережитих важких пригод і не-
щастя і жаль, що багато ще не повелось зро-
бати, що не одно ще вимагає довершеня і
з тим вириває невпевність, чи буде мені су-
джено все те передати грядучим поколінням
до оцінки, а теперішнім для поясненя не од-
ної ще темної і невідомої а тому нераз невід-
повідно оцінюваної сторінки нашого народного
житя. Се Божя воля, і покладаючись на Божу
волю держу в руках сей клубочок минулих
подій, котрі справді снують ся так, неначеб

они були намотані і написані. Тимто передаю
дальшу частину споминів з мого життя нашій
суспільности в надії, що они не одним причи-
нять ся до поясненя нашого життя і наших
відносин.

Перша моя лична стріча з П. Кулішем.

(З нагоди его уродин в день св. Пантелеймона).

В цвітню 1869 р. звернув ся я до д. Ли-
сенка, що проживав тоді на музичних студиях
у Липску, з просьбою о поміч в спорудженю
Рускої Читанки для висших гімназій-
них клас (гл. Спомини Ч. I, стор. 157, 169).
Сею дорогою дійшов я в переписку з П. Ку-
лішем, що проживав тоді в Празі (займав ся
перекладом сьв. Писма), і з того часу ми по-
чали листувати ся. Головним предметом сеї
переписки були ради і поради що до вибору
і укладу творів з укр. рус. письменства в Ру-
ській Читанці (гл. Спом. Ч. I, стор. 175
і сл.). На основі тих указок (стор. 175—210)
впорядкував я і доповнив вибрані виїмки з
укр. руск. народної словесности і з творів у-
країнських, галицьких і буковинських письмен-
ників. Однак хоч П. Куліш подав у своїх ля-
стах до мене стілько цінних і влучних замі-
ток про наше письменство, всеж таки горячо
бажав я, лично пізнати того, що тоді керму-
вав українським рухом, а також галицьким Ру-
сином пособляв в народнім і письменським
розвитку. Я і мої браті бажали в личній
стрічі і розмові з уст сего провідника укра-
їнства почути те, чого не можна висловити
листами, одушевити ся до народної роботи, о-
держати з уст найвизначнішого провідника
України-Руси указки про основи і напрями на-
родної роботи. Отсі бажання висловлював я в
листах писаних до П. Куліша в Прагу і наше

бажанє не стало без успіху. Склало ся так,
що замість вертати з Праги через Варшаву
на хутір Мотровівку, виїхав Кулішев і хати
домів на Броди. Тимто закликів він мене спер-
шу-приїхати у Перемишль, а відтак у Золо-
чів, але наостанку рішив ся їхати на Підво-
лочиска. (Зелізняця йшла тоді ще тільки до
Золочева). По дорозі задержав ся Куліш у
Тернополі і наспів там на сам ярмарок сьв.
Анни 26. липця. Під сою пору всі заїздні дома
так переповнені, що він не найшов ні одної
комнати, де б можна було переночувати і всю
ніч просидів у касині.

Дня 27. липця виїхав ся Куліш з Тер-
нополя і наспів досьвіта до Шляхтинєць в
таку пору, коли я і мої брати Осип і Володи-
мир ще спали, а тільки родичі наші порались
уже коло господарства. Жадок, що привіз
Куліша до Шляхтинєць, заїхав до корчми, що
стоїть там ще й сьогодні понизше приход-
ства при дорозі. Моторошно зробилось Кулі-
шеви в такім заїзді і звіттам написав карточ-
ку до мене, з просьбою, щоби его звіттам ви-
аволяти (гл. Спом. I, ст. 212 X). Отець мій,
діставши сю картку, розбудив мене, а одяг-
нувшись чим скорше, поспішив я до дорогого
і так горячо вижданого гостя. Однак не за-
став уже его в корчмі, бо він тимчасом пе-
реніс ся через дорогу до сусідного господаря
Павла Кисля. Сей відступив ему світлицю і
тут повитав ся сердешно Куліша, що заби-
равсь обмятись з подорожного пороху та не-
редягнувшись. Але я забрав его звітціль на
приходство, де тимчасом схопились із сну мої
браті і так уже вся наша семья могла пови-
тати рідкого гостя на приходстві. Ми примі-
стили гостя в окремії комнаті за світлицею,
з вікном зверненою до саду і зглядом на

кількасотлітній кріслатий яєнь (перед кіль-
кома роками на прелекий жидь — зрубаний)
а з поза саду розкривав ся вигляд на ставок
з туркотливим мльном і на громаду старез-
них сосон за ставом на пригірку (також уже
на жаль вирубаних). Ми просили гостя, щоби
відпочав-тут після безсонної ночі і трудної
подорожжя, однак опинившись серед такої
сілської ідилії, не схотів Куліш теряти часу
на відпочинок а відсєвіжившись троха, виї-
шов під каштана перед хатою, що широко
розложили свої віти, поспускавши їх до са-
мої землі (тепер сі два каштани також здоро-
во підімхані). Тут засів Куліш побіч мого
вітця посеред нас троха, а за сніданєм, котре
Мама зараз подала, розвелась сердешна і ши-
рока гутірка.

Куліш очарував нас усіх зараз на пер-
ший погляд. Тоді як раз добігало ему 50 літ
житя. Его красава більш як середного росту
стать, все троха похилена, очевидно під впли-
вом письменської праці, его миле, принадне
лице з високим чолом, бистрим зором і лег-
ко звисаючим козацким вусом, его милозвуч-
на, сердешна, тепла і привітлива мова здобу-
ли відразу для него всі наші серця, ми по-
чули ся собі зовсім рідними.

Куліш онов в, як то він, не найшовши в
Тернополі в ніякім заїзді комнатки для нічлі-
гу, був привезлений цілу ніч просидіти в ка-
сині, що тоді було в домі Пунчерта (над ко-
лашью книгарнею Чіллїка) і приглядатись
польським панам-„картожникам“, як они про-
гривали в газардову гру своє майно подібно,
як се бувало в Київі „на контрактах“. „У нас
кажуть „картярі“, замітив я, а Куліш, витяг-
нувши записок, сказав: „Ось, бачте, яке гар-
не слово!“ і записав собі. Відтак почав роз-

долаха, що союз можуть заключити лиш дві або більше держав незалежних, або якісь партії рівнорядні зі собою, но не може заключати союзу якась держава з частію людности одного зі своїх коронних країв! Поляки можуть отже — як і всі інші народи — співділати з Австрією як слабша сторона, но щоби те співділане було можливе і користне, мусять оє та слабша сторона зеднати собі довіра тої другої сильнішої сторони! А так, може дуже погано екінчатися!

Коби хоть тота „трійця опозиційна“ на-трафила на сильний опір в прочій части су-спільности.

Тоді можна би припускати, що робота ся „деструкційна“ скоро скінчатися! На жаль сего не вьдко!

Всепольска демагогія запустила так глу-боке коріне, що ті стороництва, котрі суть властиво її противні, формально боять ся о-тверто її поборювати. А скоро в польській су-спільности нема відваги до поборюваня зла, скоро й старі нераз і досвідчені політики боять ся кількох марних газетярів, щоби не написали про них, що є злими Поляками і „зрадниками“, то й річ природна, не може бути й мови про яку розумну, реальну полі-тику!

4-ка.

Конечність католицької преси у нас і її організація.

(Дальше).

Читав я колись оповідане про чоловіка, що зриваючи ягоди впаав в пропасть, але за-держав ся на малим корчі. Під ним страшна пропасть, над ним стоїть лев, що готов кож-ної хвилі его пожерти, колиб лише схотів ви-лізти на верх. І щож робить чоловік? Він байдужно зриває ягоди дальше і навіть ему не в гадці, що дві миши підгризають все більше а більше той корч, на котрім він повис. Не-щасний! Він мусить влетіти в пропасть, де его чекає смерть.

Тим чоловіком є кожний байдужний ка-толик. Пропастію, що в ню летить, є револю-ція, переворот всякого суспільного ладу. А лев, що стоїть над ним є масонство, та клі-ка зорганізованих жидів, мишами, що підгри-зають его бит — є ала преса. В тій тревож-ній хвилі кличе его і остерігає і приходиться з помічю товариство, що его має вирвати з небезпеки — а ним є Піеве товариство. Оно наче той милосерний Самарянин прибігає до

мову таки зараз про страшну корчму, до ко-трої завів его тернопільський жидок і натяк-нув, що она нагадує ему стару корчму з Міч-кевичевого „Пана Тадея“. Порівнане було та-ке влучне, що годить ся тут пригадати сю частину з Мічкевичевого твору на спомин, що перед 43 ма роками і наш великий пись-менник попав у таку корчму.

„Karczma z przodu jak korab, z tyłu jak świą- [tynia: Korab, istna Noego czworogranna skrzynia, Znany dziś pod prostackiem nazwiskiem sto- [doły;

Tam różne są zwierzęta, konie, krowy, woły, Kozy brodate; w górze zaś ptastwa gromady I płazów choć po parze, są też i owady. Część tylna nakształt dziwnej świątyni sta- [wiona

Przypomina z pozoru ów gmach Salomona, Który pierwsi, ćwiczeni w budowań rzemieśle, Hiramscy na Syonie wystawili cieśle. Żydzi go naśladowują dotąd we swych szkołach, A szkół rysunek widny w karczmach i sto- [dołach.

Dach z dranic i ze słomy, spiczasty, zadarty, Pogięty jak kołpak żydowski podarty, Ze szczytu wytryskują kruzganku krawędzie, Oparte na drewnianym licznych kolumn rze- [dzie.

Kolumny, co jest wielkie architektów dziwo, Trwale, chociaż w pól zgniłe i stawione krzywo, Jako w wieży pizańskiej, nie podług modelów Greckich, bo są bez podstaw i bez kapitelów. Nad kolumnami biegną w pólokrągłe łuki, Takie z drzewa, gotyckiej naśladownictwo [sztuki.

Z wierzchu ozdoby sztuczne, nie rylcem, nie [dłutem, Ale zręcznie ciesielskim wyrzeżane skutem,

побитого нещасно нашого народа, щоби ему подати бальзам на его рани, щоби его заве-сти в безпечну господу і опікувати ся ним. Коли небезпека найбільша, тоді і поміч най-близша, — а тою помічю є Піеве товари-ство. Тому є конечним обовязком, щоби всі брали в нім участь. Се має бути загальне ополчене, в котрім не має бути ні одного не-спосібного ані одного дезертира ані одного труса!

Хто се говорить?

1. Папа Пії Х.: „Кожний мусить собі мати за честь і обовязок працювати в това-рстві св. Піа“.*)

2. Католицькі єпископи.

3. До сего обовязку завзиває нас конеч-на потреба і сумне положене нашого на-роду.

В виду того повинні зникнути всякі упе-редженя і закиди проти того товариства, бо хоча оно прибуває до різних доси існуючих але оно так конечно, як конечно є поправа будинку, котрого стіни розсуювають ся.

Скаже дехто, се товариство вкінці нічим не різнити ся від других. Лиш плати і плати.

Хтож то жадає заплати? Чи може тії, що будуть его провадити? Ні і ще раз ні! Сего вимагає наша власна справа, справа на-шої віри, справа нашого народу. Чи, если че-рез діравий дах вода тече нам на голову, ма-ємо лишити єї, аж цілий будинок розмокне? Ні! Нашою першою гадкою в тім випадку бу-де, дах направити, хоч би скільки коштував, бо завалене грозить цілому будинкови, а він єсть же більше варт, як сама права. Якже належало би назвати такого, котрий би був противної гадки?

А ми чиж не видимо, що нам грозить мара невірства? Як зла, безвірна преса ста-раєсь віру чим раз більше усувати з публич-ного життя? Чиж не є конечною річю, щоби ми боронили ся проти наступаючого ворога? А се преці не є мислиме без наших жертв на ка-толицьку пресу. Коли хочемо, щоби наш на-рід задержав віру своїх батьків, коли хочемо щоби ми могли без перешкоди віддавати сла-ву Богови, коли хочемо в нашій вірі жити і умерти, коли хочемо, щоби наші діти Бога пізнавали в школі і учили ся Его любити, ко-ли хочемо, щоби святість супружества була захована, то не можна инакше сего досягнути як лише жертвами. Кому байдуже чи панує віра чи невірство, чи его діти стануть воро-гом Бога чи ні, а той певно най скупить сво-ім грошем для себе, але най перше перестане звати ся католиком.

Видимо, для кого має служити та наша

Krzywe jak szabasowych ramiona świeczni- [ków;

Na końcu wiszą gałki, coś nakształt guzików, Które Żydzi, modląc się, na łbach zawieszają I które po swojemu cyces nazywają. Słowem z daleka karczma, chwilejąca się [krzywa,

Podobna jest do Żyda, gdy się modląc kiwa: Dach jak czapka, jak broda strzecha rozstrzę- [śniona,

Ściany dymne i brudne jak czarna opona, A z przodu rzeźba sterczy, jak cyces na [czole.“

(IV. книга).

Поснідавши і поготоривши з нами і з родичами нашими, забажав Куліш перегля-нути приготовлену мною рукопись. Ч и т а н к и. Родичи пішли до господарства, а я з Кулішем до єго комнати і там подав я ему свою роботу. Була се здорова скірта па-перу, обчислена на 80 печатних листів, до ви-бору, записаного виїмками з усної словесно-сти народної, з українських, галицьких і буко-винських письменників, з поглядом на усну словесність і з житеписями письменників на основі Кулішевого на к и д к у (напечатано-го в цілости доперва сего року в „Руслані“ в ч. з 8, бо в Читанці подано его із значними пропусками) і его заміток поданих в его листах (Спом. ч. I). До обіду перегля-нув Куліш більшу частину рукописи, велів собі не одно прочитати, робив до того заміт-ки і продиктував ще деккі доповненя або поправки до житеписий письменників.

(Дальше буде).

жертва, для спасеня наших душ, на добро наших дітей і нашого народу.

Подивім ся, які жертви тепер мусять по-носити французські католики, щоби уратувати найважніші свої справи.*) Те, що держава збурила і зрабувала, мусять они на ново бу-дувати. В самім Парижі заложено приватні кат. школи, що їх удержане вносить 29 мі-ліонів франків. Загальна сума удержаня тих шкіл у Франції вносить 40 міліонів франків, в що суть почислені видатки на удержане 500 висших шкіл і 5 кат. університетів. Крім шкіл є ще низші заклади, котрі коштують грубі міліони. Если би тому 20 літ видавали булж католики-Французи річно лише 5 мілі-онів франків на свою пресу, булж певно не потребували тепер давати докази такої щедрої жертволюбности. Нехай се буде осторогою для нас. Тепер вистарчать малі жертви, піз-нійше і великі не зможуть направити того зла, яке може стати ся з причини нашої бай-дужности.

Також міг би дехто сказати: Чому як раз має платити ся на запомогу кат. часописий, коли они прецінь можуть так само добре у-держати ся як і ліберальні?

Щож робити, коли так не є. Ліберальні часописи стоять добре, бо кат. нарід є так засліплений, що о много більше підпирає їх чи то предплатою чи анонсами, як католицькі! Через те они леден животиють. Але коли те-пер ровходять ся о ведене борби на цілій лі-ній проти злої преси, то тим більше потреба кат. пресі підмоги.

Впрочім знана є причта зі св. Євангелія: „Коли люди спали, прийшов ворог і посіяв кукіль“. Наша суспільність спала, захоплена націоналізмом кинула ся цілою силою добу-вати собі свої утрачені права тай не звертала уваги на вагу і значіне преси і на єї на-прям, то і посів однаковий на тій же самій ниві неуживненій всім тим, що дотичить віри і обичайности, мусів звести ся і заріс кукілем та бурянами. Се триває і досі, що всякий хва-тає до рук лише тую пресу, що розписуєсь про національність, про патріотизм та веде борбу о політичний бит — а не поширає пре-си, що стоїть на безпартійнім ґрунті та пише про віру, релігію, мораль та веде аполіогети-чну борбу з культурно-атеїстичним світогля-дом, який зла преса в своїй ложній свободо-любности провагує.

Те все сумна правда. Супроти того треба конче здобути ся на якусь рішучість, котру треба консеквентно переводити в чин.

(Конець буде).

*) Відручне письмо Папи до кар. Груши з дня 27/I. 1906.

**) Reichspost 25/XII. 1909.

Просимо домагати ся „Руслана“ по всіх реставраціях, каварнях, торговлях і приєдну-вати нам нових передплатників в кругах сво-їх знакомих.

Політичний огляд.

Заграниця.

— Грізне положене в Туреччині переходить в дуже остру фазу. Молодотурки відтручені від участі в турецьким правительстві пере-несли осідок своєї діяльности до Солуня. На-слідок сих переносин такий, що вже в пер-шій дні відбуло около 100 молодотурецьких офіцерів в Солуні збори, зажадало в проте-сті до султана безпроволочного отвореня пар-ляменту, бо инакше грозить державі ката-строфа.

Загалом в Солуні таке положене, що турецьке правительство проголосило там стан облоги.

Кюпіт з Альбанією. Агенция Гаваса до-носить в Солуня, що альбанські вожди зірва-ли переговори з турецькими відпоручниками і машерують на Скоплі.

В передодень війни з Черногорією? У від-повідь на заяву черногорского правительства, повідомив турецький посол черногорского мі-ністра заграничний справ, що відповідь Чор-ногори є невдоволяюча і що він, не одержав ши задоситьчиненя виїздить в Цетині.

Урядові донесеня з над черногорскої границі стверджують, що від двох днів в око-лиці Беране, Коляшина і Сельце ведуть ся

криваві борби. Кілька турецьких „бьлокгазів“ знищено. Черногорці під ослоною огня з ар-мат заняли знова Майковец. Малісори, які до-си лучили ся з Черногорцями, на відомість про розвлязане палати змінили становище і готові обороняти границі. Положене поважне.

Війна в Тріполісі. Оноді рано около 1000 Арабів заатакувало кріпость Занзур. Атак від-перто. Араби втратили 200 вбитих і ранених. Італійські втрати є малі.

Зїзд дипломатів. „N. fr. Presse“ доно-сить, що зїзд канцлера Бетмана-Гольвега з ґр. Берхтольдом відбуде ся з кінцем се-го місяця на замку Бухльовиці, що є власно-стю ґр. Берхтольда.

Просимо відновити передплату.

НОВИНКИ.

— Календар. В пятницю: руско-кат.: Панте-леймона; римо-кат.: Романа. — В суботу: ру-ско-кат.: Прохера; римо-кат.: Лаврентя.

— Ексц. Єпископ Чехович повернув вже з поза границь краю до Перемишля.

— Скликанє делегацій. „Deutschnationale Korrespondenz“ дізнає ся від предсідника ав-стрійської делегації, що поки що як речивче скликаня делегації предвиджений є день 23. вересня.

— Почтенний „Галичанин“ вже давно не лаяв ся на нас, тому уживає собі у вчераш-нім числі. Причепив ся до нашої часописи за те, що тов. „Двістер“ одержало бронзову медаль на міжнародній (отже не славянсь-ко-русофільській!) пожарній виставі в Петер-бурзі, так, начеби ми вислали туди тов. „Двістер“, або що найменше мали курателю над „Двістром“. Орган „святїйшого Синоду“ кри-чить: „Уже нїсколько дней прошло, якъ „Діло“ съ гордостью объявило о присужденій „Двістру“ медали и насъ удивляетъ, що „Руслан“ по сегодня молчитъ, якъ бы воды въ ротъ набралъ. Почтенный доносчик! Развѣ не слышите, що мазепинское Общество получило медаль отъ „москвоськой“ вистав-ки, вдобавокъ состоявшей подъ покровитель-ствомъ русскогo царя? Почему молчите по-лидейскій ящeyкв (!)? Здѣсь вѣдь вахнеть „цареславіемъ“, „православіемъ“, „москво-щиной“. Не видите, що государство въ опа-сности?“

Сі гістеричні крики органу Николи нас ні смутять, ні веселять. Лайка на „донощи-цтво“, „поліцейских ящeyкв“, се як раз ору-же, яким русофільські ірідентисти проти у-країнського руху воюють, прислугуючись в сей спосіб царови. За се, що ми не хочемо на спілку з русофілами міряти мостів і фо-тографувати австрійських кріпостий, що не хочемо вганяти за послом Наконечним, що не удержуємо у себе шпійонських бюр для росій-ского генерального штабу, що не фотографує-мо польських скавтистів для російского міні-стерства заграничних справ, як се робило о-ноді „2 русскихъ“ така лють охоплює москов-ских попихачів. Що більше нам ані на думку не приїде — по приміру „Галічанина“ — ре-клямувати „Почаевскій Листокъ“, в яким про-сять русофіли: „приди, приди, русскій царь!“ не хочемо вихвалювати навіть оберпрокурора „Святїйшого Синода“ Саблера, не то вже мі-стити триумфальні статі про російських кро-вавах царів. Inde ita „Галічанина“, звідси й беруть свою міць лайливі виклики „Галічани-на“ на „донощицтво“, „поліцейских ящeyкв“, які у русофілів мають не лише форму, але й зміст.

— Осінні маневри львівского корпусу. Сего-річні маневри піхоти львівского корпусу за-чинають ся дня 23. серпня а скінчат ся дня 3. вересня. Маневри в бригадах і дивізіях, будуть відбувати ся на просторі межі Льво-вом, а Станіславовом, а останні два дни ма-неврів в трех дивізіях обіймуть околицю Бурштина і Болшовець.

— До відома Свѣтлої ц. к. Дирекції почт і телеграфів у Львові. Делега ч. 205., надана своєюком нашим учеником гімназії Кме-тиком в Бучача дня 6. липня 1912. о год. 9. рано, надійшла до Потока золотого (18 клм., безпосередне получене телеграфічне, липня 1495) доперва о год. 7. мінут 5 вечером а мені доручено доперва о 5. год. рано 7. ли-пця 1912. післанцем. Що за шалений поспіх? Своєк просив о коні до стації Бучач, куда

приїхав ще 5. липня вечером і добре був би вийшов, як би був ждав на копії замовлені телеграфічно! Сьмію запитати, якого часу треба на депешу до Канади (може би хто обчислив?), если на повисшу депешу поміж двома близко положеними стациями телеграфічними потреба було аж 10 год. 5 минут? Додамо, що депеша та коштувала 60 с, а післанець 1-60 К (з Потока зол. до Порхової), де звичайний післанець з Бучача до Порхової впрост був би коштував найбільше 1-20 К і був би се зробив в протягу 3 годин а депеша, яка дійшла до моїх рук, потребувала аж 20 годин! — о. *Інокій Гук*, парох.

— **Бурі і зливи.** Після кількадевної спеки — наступили бурі, а навіть сніжна метелиця. В Льондоні впав 5 с. м. сніг. З Семерінгу доносять про зливу і сильний град, який тривав 20 хвиль. На острові Вайт впав термометер низше нуля. З ріжних сторін Англії доносять про сніги; гори Гампшир покриті грубою верстною снігу. В Дебречині (на Угорці) був хмаролом. Вода залила багато мешкань, а поля виглядають немов озера. В Кракові паліла буря з громами. Також у Львові мали ми сеї ночі неба який вихор.

— **Вістки з України.** В Полтаві сьми днями отворено нову українську книгарню, в якій продають ся всі українські книги, періодичні видання й ноти. Книгарня міститься в домі Ворожейкина, поруч з Европейскою гостинницею.

На правобережній Україні живна проходять дуже гарно. Пора тепла й здебільшого суха, й вічо не перешкаджає живнам. Зважаючи однак на те, що всі хліби тепер доводять ся жати одночасно, бо они тільки тепер достигли, робочих рук не вистарчає. Зарібна плата швидко підскочила. За попередних років 60—70 коп. уважалось за добру плату підчас живн, тепер же платять не менше карбованця в день, і то знаходиться мало охочих робити за таку плату. („Рада“)

— **Neusser спеціалістом від подагри.** В 816. числі помістила „Gazeta Wieszorna“ посмертну згадку про бл. п. проф. Найсера. Згадка ся починає ся сьми словами: „Z kół lekarskich piszą nam.“ Тут наступає опис личности Найсера, его здібностей та сумлінности в заводі лікарским. Далі вичислено праці проф. Найсера в сей спосіб: „Prace jego (Neusser-a) dotyczą choroby podagry (?), status rhyumo-lumphaticus (!) i chorób nadnerczy.“ — Найсер про подагру нічого не писав, лиш про недугу сирчанену споживанем зіпсованої кукурудзи, котра то недуга зве ся Pellagra. Рівнож про status rhyumo-lumphaticus не міг Найсер писати, бо такий не існує. Є лише status thymico-lumphaticus. Цікаве, які то „kół lekarskie“ удіяли „Gaz. Wiesz.“ інформацій в тім згляді? — *О. В.*

— **Нові ексцеленції.** Цісар надав членова палати вельмож Фр. гр. Кольоредо Мансфельдови і ретмістрови в резерві Ал. кн. Зольмс-Брамфельдови достоїнство тайних радників з увільненням від такси.

— **Парубочий жарт.** Доносять нам: В Рокшицях, повіта перемиского, дня 6. серпня вечером до хати лісного (підчас его неприємности) зайшли сусідський парібок Стефан Пахновский і завидка Юстина Лесняк. Серед жартів Стефан хопив з печи набиту стрільбу і намірив ся до Юстини: „утікай, бо стріляю“ — і стрілив — а Юстина упала нежива з лави на землю поцілена в лице і шию набоем. Парібок по сповненім злочині десь утік.

— **Подорож батька Радецкого улицями Відня.** Перед палатою міністерства війни у Відні стояв пам'ятник австрійского вождя Радецкого. А що недавно викінчено нову палату сего міністерства при Штубенрінгу, тож постановлено туди перенести і пам'ятник. Є се їздець на кони, ваги около 6.000 клгр. Перевіз пам'ятника був досить трудний. Поставлено его на сильний перевозовий віз і при помочи чотирох сильних коней перевезено на нове місце. Перевіз відбувався вночі, мимо сего приглядали ся ему великі товпи публики.

— **Спомини Папи.** Ватиканський дописець медіолянского дневника „Perseveranza“ доносить, що Папа почав недавно списувати свої спомини, які є призначені очевидно для папского архіва.

— **Промисловці утікають.** В львівських промислових кругах кружляють чутки про утечу власника робітні ручних гафтів в пасажи Міколяша, Г. Зоммера, котрий надувши деякі фінансові інституції і приватні особи на суму

около кільканайцять тисяч корон, утік імовірно до Америки.

— **Наслідки оставлюваня дїтей без опіки.** В Сімянівці вийшла оноді селянка Оларчикова кудись з хати, оставивши діти без ніякої опіки. Вернувши домі, замітила, що нема єї 3-літнього сина. Шукала его всюди, а вінци перестала шукати, думаючи, що дитина лишилася ся ночувати у кого із свояків, або сусідів. Рано пішла О. по воду до керниць — на подвір'ю і там побачила свою дитину. Дитину видобуто вже неживу.

— **Шкарлатина у Львові.** В минулїм тижні занедужало на шкарлатину у Львові 21 осіб, 4 недужі особи прибули зпоза Львова. Померло троє львівських дїтей і одно чуже. В попереднім тижні прибуло 32 хорих, а померли 3 особи.

— **Застановлене слідства проти Ковача.** З Будапешту доносять, що на основі ореченя судового лікаря, який провірював умовий стан посла Ю. Ковача, звіс судия слідчий арешт. Судия заявив, що на основі лікарского ореченя пересвідчив ся, що хоча Ковач не є на разі умово хорий, однак вчинок про який его обжаловано, зробив в стані великого замшаня сьвідомости, так, що Ковач не був в хвилі сего вчинку паном своєї волі. Проти ореченя слідчого судї заложив прокуратор в сенаті протест. Сенат має полагодити рекурсивні, або завтра. До часу полагоди рекурсиву буде Ковач в слідчій в'язниці.

В опозиційних кругах запевнюють, що застановлене слідства проти Ковача має наступити за виразною вказівкою правительства, бо з нагоди процесу були би опозиційні посли остро нападали на гр. Тиссу і Лукача. Після всілякої імовірности лава присяжних увільнила би Ковача, а увільнене означало би в дійсности потверджене поступованя Тисси і Лукача. Сю немилу можливість хоче правительство обійти в сей спосіб, що з гори постановило постарати ся о унеможливлене процесу.

— **Процес Юкіча.** На вчерашній розправі переслухувано дальше сьвідків, головно студентів. Студент прав, Своїмір Піскуліч заявив, що є приклонником унії з Угорщиною. Він признав, що прогульки хорватских студентів до Сербії мали на цілі протавстрійські демонстрації. Правник В. Смедіч, учасник студентської прогульки до Білгороду заявив, що підчас походу студентів в Білгороді, відзивали ся оклики: „Хай живуть Хорвати! Проч з Австриєю!“ Були також голоси за злукою Сербії, Босни і Герцоговини, Далматії і Хортиї під скиптром сербского наслідника престоло Олександра. Студент Мілян Батович був 21. цвітня на злеті соколів в Білгороді. При тій нагоді сербський офіцер, перебраний за звичайного жовніра, виголосив гаршук бесіду проти Австрії і сказав межі иншим, що Сербія за пізно по прилуці одержала нові армати. Дальше повідомив трибунал про ухвалу сенату в справі сьвідків предложених обороною. Сенат допустив сьвідків з оглядом на суперечність в візнаннях Юкіча що до слідства, відмовив однак жаданю в справі покликания сьвідків на потверджене попередного способу життя Юкіча. В дальшій ході розправи візнав сьвідок Сріпльосек, інспектор загребської в'язниці, що Юкіч поводив ся в в'язниці все спокійно і розважно, що й но в часі розправи попав в стан зворушення. Жандарми, які его стерегли, візнають, що Юкіч все робив вражине нормального чоловіка. Сьвідок Гостінчар візнав, що знає Юкіча від молодости, не уважав его ніколи за нормального і ніколи не брав его слів поважчо.

На вчерашній розправі видали знавці ореченя про умовий стан Юкіча. Они заявляють, що Юкіч є дїдично обтяжений, однак є виключеним, що би він був в хвилі сповнення замаху, або тепер в стані божевілья. Нані покличать ся доказове поступоване, завтра пічне прокуратор свою бесіду.

— **Крадіж 77.000 К.** В поспішнім поїзді ч. 8. з Черновець, що прибуває до Львова о год. 6-26, вкрадено О. Блюмови, власт. дїбр з Черновець, портфель з 41.250 К готівкою і векслі на 36.000 К. Украдено межі Коломиею а Станіславом. Блюм їхав II. кл. з Черновець. За ним їхало в слід трох панків, які купили залізничні карти з Черновець до Коломиї. В Коломиї купили собі карти до Львова, але перед Станіславом пропали. За викритє злочинців жертвувє Блюм 2.000 К.

— **Пожар села від грому.** В часі вчерашньої бурі в селі Конохові коло Перемишля уда-

рив грім в хату одного господаря, викликуючи огонь, який знищив значну часть села. Згоріло около 20 будинків. В часі пожежи згинув 10-літній хлопець, а мала дівчинка пошарала ся смертельно. Один господар тяжко, а чотирох легко покалічило ся. Шкода виносить около 20 тисяч.

— **Зі Старого Самбора** пишуть нам: Кольонія московска, зорганізована в нашім місті, запанувала цілковито і здавсь, нема вигляду на зміну. Всі власти були в руках рьяних, а тешер скріплять ся ще сильніше приходом нового пароха Оліїна загалу Старосамбірщини як і сусідних повітів занепокоїлась, що консисторія в пропозиції на парохію в Старім Самборі мала поставити на першім місці москвофіла. Не думаємо, що би вже не стало заслужених сьвященників, котрі би не були разом ворогами відродженя народу, а численні статі міщені в „Руславі“ і „Ділі“ ще за сьвіжі суть і в них, здавсь, докладно розмаловано роботу москвофільску, а в додатку недавню помершій парох, до котрого смерти в значній части причинилась підпольна робота сеї кольонії, повинна бути пересторогою.

Сим вістям про обсаду сеї парохії правительством не можемо повірити, однак непокоючі вісти і ріжні толки не дозволяють нам замовчати. Вправді на висшій політиці ми не розуміємо ся, а яко міщани беремо справу так, як она нам в дійсности представляє ся.

Міщанин.
— **Наслідник кардинала Фішера.** Берлінські часописи подають лісту кандидатів на архієпископску столицю в Кольонії. Найбільші вигляди на се достоїнство має мати єпископ Шульте з Падерборну, котрий у всяких справах був в дуже близьких зносинах з кардиналом Фішером. Рівно великі вигляди має кс. др. Ессер, професор теології університету в Боні; є він знаменитим бесідником. Крім сих двох вичислюють як кандидатів ще кс. проф. д-ра Мавсбаху з Монастира, кс. д-ра Кавфмана з Аквісграну і кольовського суфрагана кс. д-ра Мілера.

— **Столітній ювілей локомотиви.** В Льондоні пригтовляють ся до торжеств столітя пущеня в рух Стэфененом в 1812. році першої локомотиви на шляху Штокто-Вомпельзон. Прапрабабка теперішних залізничних локомотив порушала ся 1 милю на година і видавала ся нашим праїдкам ідеалом скорої їзди. Славу представничку старини хоронять в полуднево-кепелінгтонським музею і в нагоди ювілею украсять цвітими і хоругвами.

— **Конгрес глухонімих.** В Парижі відбувався через кілька днів в амфітеатрі Сорбони конгрес глухонімих. Учасники конгресу ухвалили много справ, що відносять ся до заводового артистичного виобразованя, релігійного виобраня, суспільного положеня глухонімих, їх доступу до вільних і артистичних заведень, справи взаїмности, солідарности і ин. Найбільшу часть засідань посьвячено питаню виобраня глухонімих, іменно, чи треба учити їх говорити, чи лишити ся на звіснім, популярнім способі взаїмного порозуміваня мимікою. Головний інспектор шкільних заведень глухонімих, Топон, як також часть професорів з французких і инших заведень для глухонімих, станули по сторові мови, заохочуючи до полишеня миміки. Більшість глухонімих заявила ся проти мови. Ухвалено вінци мішаний спосіб, іменно, що би з звичайними людьми порозумівали ся при помочи мови, а з глухоніми мимікою. Однодумність запанувала межі глухонімими аж в вечер підчас представленя, в якім брали участь глухоніми актори. Сї артисти послугували ся драматичною мимікою і комікою, в найвишшійм степені. Гості, вібрані на представленю живо оплескували акторів.

— **Комунікацію бальонами** межі Карльсбадом, Марієнбадом, Францесбадом і Теплицями організує акційне товариство, заложене в останних днях.

— **Огні.** З Петербурга доносять: Оноді о год. 4. по полудни вибух в складі дерева на Петрівскім острові огонь, який скоро перекинув ся на поблизкі склади і будинки. Жертвою пожежи упала палата Петра В. Огонь ще зовсім не погашено. На місце пожару вирушила ціла пожарна сторожа столиці. Шкода виносить поверх 2 міль. рублів. — О год. 11. вночі вибух знова пожеж в резервоій палаті вел. кн. Марії Павлівної при ул. Мільовая. Згоріла лише крша; шкода невзначна.

— **Жертва гри в карти.** Зі Стрия доносять, що дев'ятьнайцятьлітній Маріян Мармурович, син масарки в Соколові, одержав дня 25. м. м.

від своєї матери 300 К на закупно безрог в Стрию, виїхав замість до Стрия до Борислава і там програв в карти всі гроші. Вернувши дня 29. м. м. до Соколова, признав ся Мармурович мамі, за що она вигнала его з дому. З розпуки Мармурович повісив ся.

— **В справі шпигунської афери в Галичі,** про яку згадує „Прикарпатская Русь“, зазначила, що у одного з підозрілих найдено лише лист шпигуна Бендасюка, доносять в Галича отсе: Дня 29. с. м. віхала сюди судово комісія зі Львова і в товаристві жандармерії перревела трусеницю у русофільских представників міста: Ів. Крижановского, заступника бурмістра, Андр. Маслянки, радного і Л. Павловского, міського касира. По переведеню у них домашної трусениці, удала ся комісія до міської каси тут. магістрату, де по перешуканю касира Павловского забрано багато материялу, який власти — як звичайно в таких випадках — держать в тайні. Підчас трусениці найшла і забрала комісія також боксерів.

— **Фалшива Дюконда.** „Журналь“ доносить, що в четвер завив ся в англійській амбасаді в Парижі мужчина коло 50 літ і заявивши, що є англійським горожанином, сказав, що приїхав в Лондону і привіз з собою пропавший в Луврі образ Джоконди. Незвісний отворив великий клунок, в якім був образ, представляючий Джоконду, не хотів однак подати свого імені, але ждав виплати нагороди, призначеної за відшукане образу. Образ задержано в амбасаді і приказано незвісному, що би пізніше зголосив ся. Тамчасом повідомила амбасада поліцію. Незвісний вернув в п'ятницю до амбасад, де віддано ему образ. При виході з амбасад, арештувала его поліція і сконфіскувала образ. Як стверджено пізніше, сей образ є відбиткою Джоконди, а не оригіналом.

— **Жертви води.** В Маріямполі коло Галича утопив ся недавно підчас купелі в Двістрі 15-літній гімназійний ученик Давид Кіслер, син начальника громади Маріямполя. — Дня 28. м. м. утопив ся в Сяві, в Перемишлі, підчас купелі жовнір 18. п. краввої оборони, Станіслав Мірек.

— **Арештоване анархіста.** В Кракові арештувала поліція якогось 22-літнього жиди за ширене анархістичних поглядів. При арештованім мала поліція найти багато компромітующого его материялу. Арештоване наступило на донесенє про дуже близькі зносини з анархістом Врублевским.

— **Засуджене моряків.** Суд маринарки в Петербурзі скінчив розправу в справі революційної організації кількох кораблів Балтійської флотії: 11 моряків засуджено на 4 до 4 і пів року примусових робіт, 7 на заслани, 2 на три роки в'язниці, 9 на шість місяців військової в'язниці, 1 на чотири місяці військової в'язниці, 29 увільнено.

— **Страшна пожежа.** О год. 12. манушної ночі вибух в Копичиндах огонь, якого жертвою впала ціла полуднева часть міста. 46 родин втратило ціле майно і дедво з житем втекло перед огнем. Двіста людей позбавлених даху і хліба!

— **Хто уживає товарів з марною Р. Т. П.,** починає ся до піднесеня поваги Товариства і піднімає жертву фабриканта на рідну школу

— **Син Бакуїна злочинцем.** В Медіоляні арештовано обманця, що представляв ся людям як російський князь Васілев, а який сповняв багато обманів. Коли его зачинено в тюрмі і зачато просліджувати его минувшину, показало ся, що є він сином звісного російского анархіста Михайла Бакуїна, який так шкідливо впливав через Драгоманова на галицьких і російських Українців і є міжнародним обманцем і злодієм. Доси вже стверджено, що сей чоловік „надув“ вже ріжних Французів і Італійців на кількосот тисяч франків. Італійські дневникт. подають его сьвітлинні з візнанем, що би зголошувати ся всі ті, яких він обманив. З сеї цілої історії видно, що син цілком удав ся в батька і що яблуко не далеко впало від яблунки.

— **Засуд за протівнісну агітацію.** Військовий суд в Варшаві видав оноді засуд на 24 воєвків з другої бригади стрільців, що стоїть в радомській губернії під Коньском. Іменно минулого року почала ширити ся серед жовнірів протидержавна агітація. Жовніри збирали ся в лісі. До відвічальности потягнуто 24 жовнірів за співучасть в товаристві „Безсторонна військова революційна організація радомського військового округу“. Суд увільнив 14 об-

жалованих, 9 засудив на 6 літ тяжких робіт, а одного за обиду чести на 7 літ тяжких робіт.

Оповідки.

— Журавенська філія „Сільського Господаря“ уладжує в Володимирцях перше господарське віче дня 18. серпня 1912. о 3-ій годині по полудні. На віче прибудуть з рефератами Впр. о посол Нижанковський і проф. Гаванський, а з рамени головної ради „Сільського Господаря“ п. М. Творидло. Просимо селян і селянок з досконалими сім'ями як найбільшійшучасть, бо вибрані теми Ви. Панів референтів для селян є великої ваги! — Президія Товариства „Сільський Господар“ у Львові.

— Товариство учителів висших шкіл „Учительська Громада“ в Коломиї отвірає з днем 1. вересня с. р. І. класу приватної класичної гімназії для панночок. Вписи 2. вересня в прив. учительській семінарії ул. Міцкевича ч. 5. Вступний іспит відбуде ся 3. вересня, оісля розпочне ся правильна наука. При виісе треба предложити метрику і шкільне свідцтво, коли учениця ходила до школи. Оплату за науку озвачити ся пізнійше. В сій гімназії вчителі муть виключно професори з повною кваліфікацією, щоби ся школа могла як найскорше одержати право прилюдности. Приміщене мугуть знайти панночки по домах інтелігентних руских родин в Коломиї, в „Дівочій бурсі тов. „Руских Жінок“ евентуально в „Інституті руск. педагог. товариства для дівчат“.

— Конкурс. Головний Виділ Українського Педагог. Товариства у Львові розписує отсим конкурсе на рисунок гербового знака, який після постанов нового статута вільно товариству уживати (лев на скалі, архангел з двома мечами і букви У. П. Т.) Герб мусить бути історично вірний. Ближих інформацій уділіть канцелярія товариства (ул. Мохначного 12). Речинець надсилає рисунків до 15. вересня 1912. Гонорар 50 К. Від Виділу Укр. Педагог. Товариства: А. Гладушовський, місто голова. К. Малюка, секретарка.

Всячина.

— 3 прогульового руху в Швайцарії. Про розміри туристичного руху в Швайцарії свідчать слідуєчі дані: Звідувало в мінувшій році около 2 міліона (!) подорожників, а дохід, який мала Швайцарія від туристів, обчислюють на 150 міліонів франків. В Швайцарії є 18,000 реставрацій, в яких має заняте 50 тисяч людей. Чистий заробок, яким багатіють Швайцарці, приймаючи туристів, вивосив до 30 міліонів франків.

— Цінаве відкритє. В Німес, в Франції, відбуває ся саме тепер конгрес в цілі попертя поступу і розвою наук. На тім конгресі мав відчит про свій винахід професор Бернсоні з Бордо; викрив він іменно, що перепускаючи крізь людський організм певного рода електричні токи, можна усунути потребу харчу. Професор Бернсоні говорив: Фізіологія є се го погляду, що колись хемія заступить зовсім кухню і що люди замість відживляти ся харчави в кухонь і подаваними на стіл на полумисках, будуть живити ся пігулками, зробленими з хемічних частий, які будуть складати ся з всего того, що є конечним для людського організму, і лише се, а не тисячі шкідливих річий, а непотрібних, які ми їмо нині разом з пожиточними, тому лише, що не уміємо відлучити одних від других. Отже — каже — мій винахід не знесе потреби харчу але має сю вартість, що може удержати чоловіка при жатю і без відчутя голоду в таких случаях, в яких приміром по яких небудь операциях не можна давати йому ніякої поживи. Електричні токи, які я приготував, не шкодять зовсім організмови, не нищать протоплазми, але лише дають людині вражінє, що є ситюю і завдяки сему піддержують єго фізичні сили.

Всі члени конгресу піддали ся зараз діланю токів професора Бернсоні і ніоден з них не пішов тоді на обід.

— Дохід з олімпійських ігрищ в Штокгольмі. З оглядом на велике число видців і високі ціни карт вступу на ігрища в Штокгольмі, Шведи не вдоволяють ся чистим доходом з ігрищ. Та сума є однак величавою; представляє ся она так: за карти вступу на цілі ігри-

ща і поодинокі роди спорту зібрано около 430.000 шв. корон. Найбільше доходу дав день марафонського бігу; зібрано поверх 81.000 шв. кор. По тім рекордовім дни наступає отворєне стадіону з дефілядою співучасників в 42.000 шв. кор. Пересічна сума вступів з решти поодиноких днів змагань вивосить около 10.000 шведских корон. Гіппічні конкурси дали 150.000 кор, пливачкі змаганя 62.000 кор. Найменше інтересні були змаганя веслярські, які в порівняно з попередніми дали лише мінімальну суму.

— Нові свідки 1812. р. Російська ювілейна комісія 1812. р., яка збирає інформації про учасників виправи проти Наполеона, викрила, що нині живє ще 25 свідків се го памятного року. Більшість їх мала тоді ледви кілька літ, але є між ними також і учасники війни. В витебській губернії живє трех свідків, а іменно селянин Жук, який має тепер 110 літ. По бою під Кульбаво збирав він на полі кулі. Нині він вже такий немічний, що відмовив участі в московских торжествах. Дальше селянин Монарський, що має 108 літ, а третій вилужений воєк того часу, Корженевський, нині 116-літний старець. В бесарабській губернії живє тодішний вахмайстер, Вінтонюк, нині 122-літний старець; він брав участь в виправі проти Наполеона і в обороні Севастополя. В гродненській губ. живє двоє очевидців: 115-літний селянин Волонцевич і 119-літний Сердюков, родом з катеринославської губернії. В кубанській окрузі живє б. хорунжий, 113-літний Бурнов, в фінляндській губернії 120-літний селянин Етте. В могильській губернії живє 104-літний селянин Воробєв, 110-літний Гаврилов 111-літний Овручин. В симбірській губ. живє емеритований урядник 115-літний Степанов; в смоленській губ. 119-літний селянин Новиков. Ті що схотять взяти участь в ювілейних торжествах, одержать за помогоу і вільний переїзд. Здає ся однак — не буде між ними охочих.

— З життя опришка. В Кракові переслухаво оноді опришка Йосифовича, арештованого недавно в Щакові. Зізнав він, що походить із Згержа, з досить багатой родини. Батько єго мав 12 ткацких варстатів і прядільню. По смерті батька родина підупала, Йосифович працював з разу як ткацкий челядник, а перед роком, взявши в снадцїні по бабі трохи гроший виїхав до Америки, але з Філядельфії завернули єго назад до Європи з причини хороби очей. Вернув до Нового Йорка, де працював кільканайцять днів, перервав однак працю, бо мав обняти посаду в Берні моравским. Вернув отже до Європи і приїхав до Кракова, до знакомих. В Щакові лучила ся єму звісна пригода. Зізнав дальше, що утїкаючи, стріляв лише в воздух а потім в себе. Мельника знав лише з видженя. В сї останні зізнаня трудно однак повірити.

Телеграми

з дня 8. серпня.

Ішль. Цісар прийняв нині спільного міністра скарбу д-ра Білінського на послухавно.

Будапешт. В другій половині серпня відбуде ся спільна конференция сербских стотворництв Угорщини і Хорватії, в цілі запропестовани проти внесеня самовласти сербской Церкви на Угорщині.

Будапешт. „Pesti Naplo“ доносить, що міністерство просвіти внесе в осени правительственну предлогу про самоуправу католицкой Церкви на Угорщині.

Царгород. (ТКБ). В кругах Порти запевнюють, що крок турецкого посла в Цетинї не мав значїня ультимату; посол домагав ся лише енергичного покараня виновників граничної події.

Царгород. (ТКБ). В Кирилї арештовано болгарского анархїста, який хотїв підложити бомбу.

Петербург. (ТКБ). Представник Бюра Райтера дізнає ся з добре поінформованого жерела, що переговори французского і російского шефа адміралїції не мали ніякой агресивной чи також авантурничой цілі. Виготовлено нарисы плянів і начерків для морской конвенції і приготовано їх під технічним оглядом. Остаточна редакция залежить від конференції предс. Поанкаре про політичну сторону конвенції.

ПЕРВОРЯДНИЙ І НАЙДЕШЕВШИЙ МАГАЗИН ТА АРТИСТИЧНО-ЮВІЛЕЙСЬКА РОБІТНЯ ВОЛОДИСЛАВ БУШЕК У ЛЬВОВІ, УЛ. АКАДЕМІЧНА Ч. 26. Поручає всяку біжутерію, брильянти і дорогі каміні та годинники. Заручинові перстені і слюбіні обручки. Товар першої якості. ЦІНИ ДУЖЕ НИЗЬКІ. Замовленя місцеві і з провинції виконуює ся тричко, артистично в означенім часі і можливо найдешевше. 403(10)

40 АМЕРИКИ КАНАДИ найліпше перевозити Лінія Кунарда у ЛЬВОВІ ул. Городецька 99. Ціна переїзду кораблем 220 корон за дорослі особи разом з поголовним податком, а 120 К за діти понижше 12 літ з погол. подат. Уважайте на ч. 99. ВІДІЗД З ПОРТІВ: Саксонія з Триесту 20. серпня. Панонія з Триесту 27. серпня. З ЛІВЕРПОЛЮ: Найскорші і найвеличавіші пароходи на свїті: Люзітанія, дня 17/8, 7/9, 8/9, 26/10. Мавританія, 31/8, 21/9, 22/10.

Рух залізничних поїздів обовязуючий з днем 1. мая 1912 р. після часу середно-європейского. Замітка. Поїзди поспішні означені груби м друком. Години вічні від 600 вечером до 559 рано означені підчеркненем чисел минутних. Вїзїзг зі Львова з головного двірця: До Кракова: 12:35, 3:40, 8:22, 8:35, 2:05\$, 2:45, 3:45*, 5:46†, 6:05, 7:00, 7:30, 11:10. *) до Ряшева, §) від 15/5 до 30/9 включно що дня. †) до Мінаня. До Підволочиска: 6:10, 10:35, §) 2:16, 2:27, 2:50†, 8:40, 11:13. †) до Красного, §) від 15/5 до 30/9 включно що дня. До Черновця: 2:50, 6:10, 9:15, 9:37, 2:25, 3:05*, 6:28†, 7:53*, 11:00. *) до Станіславава, †) до Коломиї, *) до Ходорова кожного попередного дня перед неділю і святам. До Стрия: 6:00, 7:30, 10:02 §), 1:45, 6:50, 11:25. §) Від 16/6 до 8/9 включно лише в неділю і рим.-кат свята. До Самбора: 6:58, 9:05, 3:50, 10:56. До Сокаля: 7:35, 2:21, 8:00, 11:35*). *) до Рави руской (лише в неділі). До Яворова: 8:40, 5:45. До Підгаєць: 5:55, 4:58. До Стоянова: 7:55, 5:20. з двірця „Львів-Підзамче“: До Підволочиска: 6:25, 10:55, 2:29*), 2:42, 3:07†), 9:01, 11:30. †) до Красного, *) від 15/5 до 30/9 включно що дня. До Підгаєць: 6:09, 1:21*), 5:15, 10:40§). *) лише до Винник, §) до Винник лише в суботу і неділю. До Стоянова: 8:12, 5:38. з двірця „Львів-Личаків“: До Підгаєць: 6:28, 1:40*), 5:36, 10:59§). *) лише до Винник, §) до Винник лише в суботу і неділю. Поїзд поспішний зі Львова до Підволочиска відїздить о год 2 мін. 16 по полудни з перону 2, Нр. сходів II. Поїзд особовий зі Львова до Красного відїздить о год. 2 мін. 50 по полудни із західного тору перону 4 Нр. сходів IV. Поїзд особовий зі Львова до Станіславава відходить о годині 2. мін. 35 по полудни з перону 3 Нр. сходів III. Локальні поїзди. на головний дворець: З Брухович: що дня 6:55, що дня: від 1/6 до 31/8: 8:29, 11:00, 3:42, 5:17, 9:30. в неділі: від 1/5 до 30/9: 7:43, в неділі і свята римо-кат.: дві 1/6 до 31/8: 1:40, від 1/5 до 31/5: 3:42, 9:30. З Янова: що дня від 1/5 до 30/9: 1:11, 9:10, в неділі і свята римо-кат.: від 5/5 до 8/9: 10:10, З Любїня: в неділі і римо-кат. свята від 12/5 до 8/9: 9:00, З Винник: лише в суботу і неділю: 12:16.

Асекуруйте своє майно від огню В „Дністрі“! Кождий Русин повинен асекуровати ся від огню, щоби на случай пожежі не понести врати, бо достаток одиниці то добробит цілого народу. Кождий Русин повинен асекуровати ся тільки в рускім товаристві взаїмних обезпечєнь „ДНІСТЕР“ Нема жадного иншого руского товариства асекураційного, тільки один „ДНІСТЕР“ „ДНІСТЕР“ рахує найдешевші оплати за обезпечєня селянських будинків. „ДНІСТЕР“ звертає кождорічний чистий зиск своїм членам; на рік 1911 вивосить зворот 10%. „ДНІСТЕР“ оцінює та виплачує шкоди по огни скоро і ретельно, а до комісії запрошує все двоє господарів на оцінителей. „ДНІСТЕР“ дає підмоги руским школам і бурсам, де виховують ся селянські діти. Люди асекуровані в „ДНІСТРІ“ мугуть дістати позичку у всіх великих Банках і в Товаристві взаїмного кредиту „Дністер“. Власні фонди „Дністра“ вивосить з кінцем 1911 року 3,353.305 корон. „ДНІСТЕР“ приймає обезпечєня на житє у всіх догідних комбинаціях (на дожитє, посмертні капітали, посаги, ренти). В „ДНІСТРІ“ можна обезпечити від крадежі з вломом движимости всякого рода, а товариства кредитові готівку, цїнні папери і векслї за дешевою оплатою премії. Адреса „Дністра“: Товариство взаїмних обезпечєнь „Дністер“ у Львові, у власнім домі ул. Руска ч. 20.